Σύναξη της Παναγίας της Γαυριώτισσας

Επισκεφτείτε τον ιστοχώρο μας στην διεύθυνση: http://www.saint.gr/829/saint.aspx για περισσότερες πληροφορίες για τον βίο (ονόματα, βίντεο, ακολουθίες, φωτογραφίες κτλ) καθώς και για τυχών ενημερώσεις - διορθώσεις.

Τελευταία ενημέρωση βιογραφίας: 27/7/2014 9:13:00 μμ
Δημιουργία εγγράφου: 14/11/2026 10:47:53

Σύνοψη

Τύπος εορτής: Εορτάζει στις 8 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους.

Ημ/νια Βίου: 27/7/2014 9:13:00 μμ

Βιογραφία

Στη βορειοανατολική πλαγιά του Παρνασσού απλώνεται η Οφιτεία και Αμφίκαια του Ηροδότου, η Αμφίκλεια του Παυσανία, ονομασία που σημαίνει σπουδαία δοξασμένη πόλη. Πήρε την ονομασία Δαδί ή Δαδίον από τους χρόνους της Φραγκοκρατίας στην Ελλάδα (1204 - 1414 μ.Χ.) και κατόπιν, ενώ Αμφίκλεια καλείται ξανά μετά το 1915 μ.Χ.

Το Μοναστήρι της Παναγίας της Γαυριώτισσας (Ιερά Μονή Δαδίου) βρίσκεται έξω από την πόλη της Αμφίκλειας, σε υψόμετρο 800 μ. χωμένο σε πυκνό δάσος από πεύκα, κέδρα, βελανιδιές και γαύρους. Το Μοναστήρι ήταν ανδρικό στο παρελθόν, όμως από το 1954 μ.Χ. μετατράπηκε σε γυναικείο και δόθηκε νέα πνοή πνευματική, φιλανθρωπική, δημιουργική. Πρώτη Ηγουμένη υπήρξε η Μοναχή Παρθενία Τσαγκρώνη. Μετά την κοίμησή της την 1η Ιουλίου 2001 μ.Χ., Ηγουμένη υπήρξε η Μοναχή Γαλήνη Παλαιοβράχα, που μαζί με τις λοιπές Μοναχές συνεχίζουν το ίδιο έργο: να διατηρούν αυτό το χώρο πραγματικό τόπο τιμής και δόξας της Υπεραγίας Θεοτόκου και καταφύγιο των πιστών για τη σωτηρία τους.

Στη μεγάλη αυλή υψώνεται το Καθολικό. Γύρω από τον Ιερό Ναό βρίσκονται σε δύο επίπεδα οι κοινόχρηστοι χώροι, η τραπεζαρία των Μοναχών και των ξένων, το παρεκκλήσι της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, που κάηκε το 1956 μ.Χ. και ανακαινίστηκε ένα χρόνο αργότερα, ο ξενώνας και το Δεσποτικό. Το όλο αυτό συγκρότημα έχει την κλασική μορφή των Μοναστηριών με κέντρο το Καθολικό και γύρω τα διάφορα κτίσματα, όπως οι πύργοι των μεσαιωνικών χρόνων.

Το Μοναστήρι είναι ένα οχυρό με δύο πύλες, ανατολικά και δυτικά, από τις οποίες ο πορτάρης, άλλοτε, επέτρεπε την είσοδο σε όποιον έκρουε το μάνταλο, κατά το γνωστό ήχο: «τον Αδάμ, τον Αδάμ, τον Αδάμ, τον Αδάμ, τον Αδάμ, τον Αδάμ». Στην ίδια τοποθεσία βρισκόταν το πιο παλαιό Μοναστήρι, που είχε την αρχή του στους βυζαντινούς χρόνους. Τα υπάρχοντα όμως κτήρια είναι του 18ου αιώνα μ.Χ., όπως μαρτυρά και η εντοιχισμένη επιγραφή στο υπέρθυρο της προηγούμενης εισόδου της Μονής, δίπλα στη σημερινή: «Ανηγέρθη το παρόν κτίσμα επί έτους 1755, 22 Σεπτεμβρίου».

Στα κτίσματα παρατηρούνται εντοιχισμένα, ενσωματωμένα και αποδεκτά κάποια απομεινάρια της αρχαιότητας, όπως ένα μεγάλο μαρμάρινο ανθέμιο κάτω από το Δεσποτικό, ένα μικρότερο ανθέμιο πλάι στα τελευταία σκαλοπάτια της σκάλας που οδηγεί στην αυλή ή μια επιγραφή εντοιχισμένη στον τοίχο του Πρόναου εξωτερικά.

Ο Ιερός Ναός του Μοναστηριού είναι αφιερωμένος στην Παναγία Γαυριώτισσα και εορτάζει την 8 Σεπτεμβρίου, ημέρα εορτασμού του Γενεσίου της Θεοτόκου. Την ημέρα αυτή στο παρελθόν γινόταν μεγάλο πανηγύρι στο Μοναστήρι και στο Δαδί, που διαρκούσε 5-6 ημέρες. Με το Νέο Ημερολόγιο (1924 μ.Χ.) αυτό το πανηγύρι μεταφέρθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου και έκτοτε γίνεται στην Αμφίκλεια, ενώ το μεγάλο πανηγύρι στο Μοναστήρι γίνεται στις 6 Αυγούστου, ημέρα εορτασμού του παρεκκλησίου του.

Στο Μοναστήρι μπορεί κάποιος να μείνει έως δύο ημερόνυχτα, όπως ορίζει ο παλαιός Κανονισμός του. Η Ηγουμένη με τις Μοναχές φροντίζουν το χώρο, δροσίζοντας τα φυτά και τις ψυχές των επισκεπτών.

Το Καθολικό είναι ένας μεταβυζαντινός Ναός των μέσων του 18ου αιώνος, τρίκλιτος, με ψηλό τετραγωνικό τρούλο. Διακρίνονται καθαρά ο Νάρθηκας, ο κυρίως Ναός και το Ιερό. Σε όλη την εσωτερική του επιφάνεια απλώνονται θαυμάσεις αγιογραφίες (τοιχογραφίες) με παραστάσεις σκηνών και προσώπων από την Αγία Γραφή και την Παράδοση.

Η κύρια θύρα της εισόδου στο Καθολικό φέρει μια επιγραφή στο υπέρθυρο, η οποία δηλώνει το έτος κατασκευής της, ενώ ψηλότερα στην κόγχη, η αγιογραφία της Γερόντισσας Γαλήνης εικονίζει τη Γέννηση της Θεοτόκου. Μέσα στο Νάρθηκα προσέχουμε την πολύ στενή θύρα, από την οποία εισερχόμαστε στον κυρίως Ναό. Αυτή φέρει ένα κυκλικό υπέρθυρο και μια επιγραφή εκεί επιτρέπει ή απαγορεύει την είσοδο κατά τη συνείδηση του καθενός: «Ει μεν φίλος πέφυκας, είσελθε χαίρων, ει δε εχθρός και βάσκανος και γέμων όλος δόλου πόρρω – πόρρω άπιθι της γαίας ταύτης. Ιδού δη τι καλόν ή τι τερπνόν αλλ' ή το κατοικείν αδελφούς επί το αυτό εις μικρόν».

Πάνω από την επιγραφή απεικονίζεται σε όλη την πλευρά του Νάρθηκα η εικόνα της Μελλούσης Κρίσεως ή της Δευτέρας Παρουσίας του Κυρίου. Η τοιχογραφία αυτή είναι δημιουργημένη κατά τα αρχαία πρότυπα και χαρακτηρίζεται από την απλοϊκή φαντασία του δημιουργού. Ο Χριστός βρίσκεται εν νεφέλαις, συνοδευόμενος από τους αγίους αγγέλους και περιστοιχισμένος από τους μαθητές Του. Δεξιά εμφανίζεται ο Παράδεισος, αριστερά η Κόλαση με το πυρ το εξώτερον και μπροστά Του οι άνθρωποι, δίκαιοι και αμαρτωλοί, προς τους οποίους ο Κύριος λέει: «Δεύτε οι ευλογημένοι του πατρός μου, κληρονομήσατε την ητοιμασμένην υμίν βασιλείαν… Πορεύεσθε απ' εμού οι κατηραμένοι εις το πυρ το αιώνιον…». Και εξέρχεται από τα πόδια Του ο πύρινος ποταμός, γεμάτος από αμαρτωλούς, έως το αριστερό ημιθόλιο του Νάρθηκα, ως προς το Χριστό, όπου φαίνονται να είναι βυθισμένοι μέσα στα κατράμια ο αντίχριστος, ο πόρνος, ο βελζεβούλ, ο ούριος, ο βορέας, κλπ.

Πιο κάτω και ακριβώς πάνω από την πύλη του Νάρθηκα, «η ετοιμασία του θανάτου» με το θρόνο, τον Αδάμ και την Εύα και με τον Προφήτη Δανιήλ, που προφήτευσε 450 χρόνια προ Χριστού την εικόνα αυτή.

Δεξιά από την πύλη του Πρόναου βρίσκονται τοιχογραφίες, όπου είναι αγιογραφημένος ο Χριστός και δίπλα του ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος, που όμως έχουν αλλοιωθεί από χαρακιές και βεβηλώσεις των Τούρκων. Αριστερά της πύλης υπάρχει η Παναγία η Δέσποινα και δίπλα εικονίζονται ολόσωμοι Άγιοι (Όσιοι, Μάρτυρες) να ακολουθούν τον Απόστολο Πέτρο, ο οποίος κρατά το κλειδί της πόρτας του Παραδείσου.

Μέσα στον κυρίως Ναό οι αγιογραφίες είναι αυστηρού βυζαντινού ρυθμού, καταμαυρισμένες εξαιτίας του χρόνου. Πολλές έχουν ξεβάψει και άλλες έχουν καταστραφεί από την υγρασία ή έχουν σκεπαστεί με νεότερες, πάνω από το αρχικό σχέδιο και μοτίβο. Μια επιγραφή χωρίς χρονολογία, εσωτερικά της πύλης του Νάρθηκα, μας πληροφορεί: «Ιστορήθη ο παρών θείος και ιερώτατος ναός της θείας και ιεράς Μονής της Υπεραγίας Θεοτόκου διά συνδρομής και δαπάναις του Πανοσιωτάτου Αγίου Καθηγουμένου κυρίου Γιναδίου επι αρχιερατείας του θεοφιλεστάτου κυρίου Θεοκλήτου, ιερατευόντων δε Παρθενίου, Ραφαήλ, Γαλατίου, Νεκταρίου, Ανθίμου των ιερέων».

Χάρη στην επιγραφή αυτή και χάρη σε εκείνη που είναι γραμμένη κάτω από την εικόνα της Παναγίας του τέμπλου στον Άγιο Ιωάννη Περδικόβρυσης, εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο χρόνος ανακαίνισης του Ναού είναι το 1756, όταν κτίστηκε και ο περίβολος του Μοναστηριού.

Στο τέμπλο και πάνω στη φορητή εικόνα της Παναγίας άλλη επιγραφή αναφέρει: «Αύται αι θείαι και ιεραί εικόνες των τεσσάρων Δεσποτικών ανιστορήθησαν δι΄ εξόδου της ιεράς Μονής ταύτης, ηγουμενεύοντος του πανοσιωτάτου κυρίου Ιωαννικίου αωλη' (1838 μ.Χ.). Χειρ Ιωάννου Ανδρέου Πελοποννησίου».

Τέλος, ο τρούλος του Ιερού Ναού, ο οποίος ανακατασκευάστηκε μετά το σεισμό του 1842 μ.Χ., φέρει την εξής επιγραφή: «Ιστορήθη ο κουμπές δι' εξόδου του Πανοσιωτάτου εν Ιερομονάχοις κυρίου Ιωαννικίου Σαμαρτζή εν μηνί Νοεμβρίω 1848». Επί του δραστήριου Ηγουμένου της Ιεράς Μονής, Ιωαννίκιου, ο Ναός ανακαινίστηκε και ευπρεπίστηκε.

Το Μοναστήρι έπαθε πολλές καταστροφές με το πέρασμα του χρόνου. Ιδίως κατά την Ελληνική Επανάσταση του 1821 μ.Χ. υπέστη πολλές ζημιές, όπως εξάλλου κι όλα σχεδόν τα ελληνικά Μοναστήρια. Κατόπιν έγιναν οι νεότερες αγιογραφίες του, όταν ανακαινίστηκαν και ευπρεπίστηκαν και ο Ναός, αλλά και το Μοναστήρι στο σύνολό του.

Για την παλαιότητά του μιλάει ο πατριαρχικό σιγίλιο του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου του Ε΄, γραμμένο περίπου το 1798 μ.Χ. Αναφέρει ότι το Μοναστήρι είχε αποτεφρωθεί από πυρκαγιά πολύ πριν το 1798 μ.Χ. και ότι ήταν ανεξάρτητο από τον τοπικό Επίσκοπο. Ήταν Σταυροπηγιακό, εφοδιασμένο με πολλά προνόμια από κάποιον Πατριάρχη, του οποίου δυστυχώς το όνομα είναι ξεθωριασμένο στο σιγίλιο και δεν μπορεί να αναγνωσθεί, οπότε και θα μαθαίναμε ο έτος ιδρύσεως του Μοναστηριού. Φυσικά τα προνόμια σήμερα δεν ισχύουν και το Μοναστήρι υπάγεται στη διοικητική δικαιοδοσία του Μητροπολίτου Φθιώτιδος.

Το σιγίλιο διαφυλάχθηκε με μεγάλη φροντίδα, μαζί με τους άλλους θησαυρούς του, όσοι είχαν την τύχη και την ευλογία να μονάσουν στον ιερό χώρο του Μοναστηριού για κάποιο διάστημα της ζωής τους. Πρόκειται για γράμμα πατριαρχικό του Εθνομάρτυρα Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Αγίου Γρηγορίου του Ε΄ για την Ιερά Μονή Δαδίου Παναγία Γαυριώτισσα. Είναι γραμμένο σε μεμβράνη και φέρει την υπογραφή «Γρηγόριος ελέω Θεού αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οικουμενικός Πατριάρχης». Φέρει και τις υπογραφές των τότε Συνοδικών Μητροπολιτών. Από κάτω είναι κρεμασμένη με ταινίες ή μολυβένια πατριαρχική βούλα του Γρηγορίου Ε΄. Αυτή στη μια όψη της έχει αποτυπωμένη τη σφραγίδα του Πατριάρχη και στην άλλη την εικόνα της Παναγίας, που κρατάει στην αγκαλιά της τον Ιησού (Παναγία Οδηγήτρια).

Στην Ιερά Μονή φυλάσσονται και άλλα κειμήλια, καθώς και ιερά λείψανα Αγίων. Μεταξύ αυτών διασώζονται:

Α. Ιερό αντιμήνσιο, το οποίο φέρει σλαβική επιγραφή.

Β. Ασημένια λειψανοθήκη, η οποία περιέχει μέρος από τα οστά των Αγίων Αναργύρων Κοσμά και Δαμιανού, του Αγίου Χαραλάμπους, του Αγίου Τρύφωνος, της Αγίας Μαρίνας, της Αγίας Παρασκευής, της Αγίας Θέκλας και του Αγίου Γεωργίου του εν Λύδδα (Τροπαιοφόρου). Όλων αυτών των Αγίων, εκτός από την Αγία Θέκλα, υπάρχουν στην περιοχή του Δαδίου Εξωκκλήσια.

Γ. Λειψανοθήκη ασημένια στρογγυλή, η οποία περιέχει μέρος των οστών των Αγίων Τρύφωνος, Γεωργίου, Στυλιανού, Ιωάννου του Ελεήμονος, των Αναργύρων Κοσμά και Δαμιανού, του Αγίου Προκοπίου και της Αγίας Μαρίνας. Στη μέση έχει μεγάλο οστό του Αγίου Χαραλάμπους.

Δ. Τριώδιο παλιό.

Ε. Μηναίο του Νοεμβρίου 1820 μ.Χ., εκδόσεως Βενετίας.

Στ. Η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας Γαυριώτισσας. Πρόκειται για τον τύπο της Οδηγήτριας. Είναι μια φορητή, χρυσοποίκιλτη εικόνα επί ξύλου, αποθησαυρισμένη μέσα στο Καθολικό της Ιεράς Μονής. Η εικόνα βρέθηκε με θαυμαστό τρόπο έξω από το Μοναστήρι, ανατολικά, κάτω από πελώρια δένδρα, τους γαύρους. Ντόπια παράδοση συνδέει την εικόνα με το Μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου, που υπήρχε άλλοτε στο λεγόμενο Καλογερόπορο, κοντά στη γέφυρα της Βρυλιάς. Αναφέρεται ότι έφυγε από εκεί ύστερα από την καταστροφή του Μοναστηριού και ζήτησε στα φαράγγια του Παρνασσού νέο ενδιαίτημα. Τελικά πήγε και φώλιασε κάτω από τους γαύρους, στα ριζά ενός βράχου και από το μέρος αυτό άρχισε να αναβλύζει νερό σαν αγίασμα. Στο σημείο αυτό σήμερα υπάρχει προσκυνητάρι.

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Παναγίας η Γαυριώτισσα

Η κρήνη στο σημείο που βρέθηκε η Ιερή εικόνα της Παναγίας Γαυριώτισσας

Ιερά Μονή Δαδίου

Η Ιερά Μονή Δαδίου το 1920 μ.Χ.

Παραπομπές

1. ΡΩΜΙΟΣΥΝΗ